

 โรงพยาบาลท่าเสา	นโยบาย
	นโยบายและวิธีปฏิบัติเลขที่ : WI-IC-0.....
เรื่อง : ขออนุญาตแนวปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในโรงพยาบาล	แก้ไขครั้งที่.....2..... วันที่ : มกราคม 2565
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกแผนกที่ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน รพ.ท่าเสา
คณะผู้จัดทำ : ..... (นางสาวจิรวรรณ อินทนา) เลขานุการงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาลท่าเสา	ผู้อนุมัติ : ..... (นายระติ ชูรัช) เกษัสกรชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าเสา

นโยบาย

เจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาล จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในโรงพยาบาล

วิธีปฏิบัติ

วัณโรคยังเป็นโรคติดต่อสำคัญของประเทศไทยที่มีอัตราการติดเชื้อสูง 1 ใน 14 อันดับแรกของโลก ผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาทั้งผู้ป่วยใหม่และผู้ป่วยกลับเป็นซ้ำสูงถึง 172 ต่อหนึ่งแสนประชากร เชื้อวัณโรคแพร่ทางอากาศ โรงพยาบาลเป็นที่แออัดไปด้วยผู้ป่วย ญาติและบุคลากรที่อาจจะติดเชื้อวัณโรคได้ สถานพยาบาลทุกแห่งจึงต้องมีมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรค ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ 3 ด้าน คือ

1. การบริหาร
2. การจัดการสิ่งแวดล้อม
3. การใช้เครื่องป้องกันส่วนบุคคล

กลยุทธ์ทางด้านการบริหาร

การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคทางด้านการบริหาร ประกอบด้วย

1. นโยบายแนชัด
2. คณะทำงาน
3. บุคลากร งบประมาณ และแนวทางปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร
4. การให้ความรู้ อบรม บุคลากร ผู้ป่วยและญาติ
5. การปฏิบัติ
6. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

7. การจัดการคัดกรองผู้ป่วยที่เป็นหรือสงสัยว่าเป็นวัณโรค
8. จัดสถานที่สำหรับรองรับผู้ป่วยวัณโรค และสถานที่เก็บเสมหะเพื่อตรวจหาเชื้อวัณโรค
9. การดูแลรักษาผู้ป่วยแผนกผู้ป่วยนอกที่เหมาะสม โดยลดขั้นตอนการดูแลให้เหลือที่จุดเดียว ให้ผู้ป่วยสวมหน้ากากอนามัย และให้ความรู้เกี่ยวกับวัณโรค
10. การดูแลรักษาผู้ป่วยที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ประกอบด้วย
  - การใส่เครื่องป้องกันร่างกายของบุคลากร โดยเฉพาะ N95 mask
  - ให้ผู้ป่วยสวม surgical mask
  - จำกัดการเข้าเยี่ยมของญาติ
  - มีห้องแยกเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ (airborne infection isolation room: AIIR) ดูแลผู้ป่วยวัณโรคระยะแพร่เชื้อ (ตรวจพบเชื้อในเสมหะ) ในโรงพยาบาลและหออภิบาล
  - มีการบริหารจัดการห้องถ่ายภาพรังสี เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ
  - ตรวจย้อมหรือเพาะเชื้อวัณโรคในตู้นิรภัยชนิด safety cabinet class II
  - มีการระวังเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่เชื้อเป็นพิเศษในหออภิบาล ห้องผ่าตัด และห้องส่องกล้อง ตรวจทางหลอดลม

กลยุทธ์ทางการจัดการสิ่งแวดล้อม

การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคโดยการจัดการสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1. การทำให้เชื้อวัณโรคเจือจางโดยการระบายอากาศในโรงพยาบาล ห้องตรวจโรค ห้องผู้ป่วย และห้องพิเศษอื่นๆ มีการจัดการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ (natural) หรือเครื่องระบายอากาศ (mechanical) อย่างเหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค
2. และ/หรือ หลอดไฟ ultraviolet อย่างเหมาะสม
3. ห้องตรวจผู้ป่วยควรมีการจัดการอากาศที่เหมาะสม หรือเป็นพื้นที่เปิดโล่งที่มีการจัดการอากาศที่ดี
4. มีห้องเก็บเสมหะ หรือจุดเก็บเสมหะ มีอ่างล้างมือในบริเวณใกล้เคียง ไม่เก็บเสมหะในห้องน้ำ

กลยุทธ์ทางการใช้เครื่องป้องกันส่วนบุคคล

การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรคในบุคลากร ประกอบด้วย

1. การตรวจคัดกรองบุคลากรที่เริ่มปฏิบัติงาน
  - 1.1 การตรวจภาพรังสีทรวงอก
  - 1.2 การตรวจ tuberculin test หรือ IGRA (Interferon gamma release assay) เพื่อตรวจว่า ผู้ป่วยเคยได้รับเชื้อวัณโรค จะmeเมื่อวันเริ่มเข้าปฏิบัติงาน
    - ถ้าได้ผลลบ ให้ตรวจซ้ำ อีก 1 ปี ถ้าครั้งที่สองได้ผลลบไม่ต้องทำอะไรพิเศษ ถ้าครั้งที่สองได้ผลบวก พิจารณาให้การรักษา
    - ถ้าได้ผลบวก ให้ติดตามโดยการตรวจภาพรังสีทรวงอกทุกปีดังเช่นบุคลากรทั่วไป
2. ให้บุคลากรสวม N95 mask ในการปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อการรับเชื้อวัณโรค เช่น การใส่ท่อเข้าหลอดลมคอ การตรวจทางหลอดลมโดยใช้กล้อง การmeกายภาพ[e]บัดผู้ป่วยวัณโรค การดูแลผู้ป่วยวัณโรคระยะแพร่เชื้อ ฯลฯ

3. ให้การรักษาแบบ Latent tuberculosis แก่บุคลากรที่มีผลตรวจ tuberculin เปลี่ยนจากลบเป็นบวกในช่วงไม่นาน

4. สำหรับบุคลากรที่ป่วยเป็นวัณโรคให้การรักษาจนกว่าจะหาย และให้หยุดพักงาน 2 สัปดาห์หลังเริ่ม การรักษา หรือจนกว่าตรวจเสมหะไม่พบเชื้อ

